

Előfizetési árak:

Egy évre — — — — 4 frt.
Fél évre — — — — 2 frt.
Negyed évre — — — — 1 frt.

SZERKESZTŐSÉG:

Kurcpartti utca 31. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és pénzküldemények is címszolgálnak.

SZENTESI LAP

VEGYES TARTALMU HETI KÖZLÖNY.

Hirdetésekre

néve a lap egy oldala 40 helyre van beosztva. Egy hely ára négyoldaj nélkül 90 kr. Bélyegdíj minden beiktatásnál külön 30 kr.

NYILTÉRBE

minden egyes sor közlése 30 kr. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

Megjelen minden szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
SIMA FERENC.

Egyes szám ára 8 krajczár.

Vasut ügyünk.

A szentes-félegyházi vasut kiépítési ügye kezd a bizonytalanság homályából kibontakozni. — S e ránk nézve oly nagy horderejtű kérdés végmegoldásának előjelei, szomorúan kell kijelentünk, hogy sokkal rosszabbak, mintsem hogy most már az ügy szerencsés megoldását várni lehetne. Hivatalosan ugyan még nincs eldöntve az ügy sorsa, s így még mindig van jogunk s okunk jól remélni, azonban lehelyesebbnek tartjuk, ha az önállóság helyett igyekeznünk tisztába jönni helyzetünkkel, hogyha már segíteni nem lehet, készen legyünk a legrosszabra is, s ha még segíthetünk lehet, igyekeznünk erőnk végmefeszítésével küzdeni, ügyünk sikeres eldöntéséért.

A helyzet ugyanis az, hogy ezelőtt egy héttel a „Pester Lloyd” egy ránk nézve lesújtólag ható hírt hozott, mely röviden azt foglalja magában, hogy a szentes-félegyházi vasut építésre az engedély nem fog megadatni; hanem e helyt, ha az ország fi nántiát ezt megengedik, a kormány maga fogja a szajol-vásárhelyi vasutat kiépíteni.

Mi ezen hírt, miután az ügyről a többi lapok hallgattak, egy indokolatlan baljóslatnál nem tekintettük egyébként s tőle még a komoly valószínűség jellegét is igyekeztünk eldisszipálni. Ma azonban, mint ezt magán, de a hitelesség teljes kelleivel bíró forrásból vett értesülésünk után írhatjuk, a „Pester Lloyd” váratlan, nagyon is lesújtó hírével a szentes-félegyházi vasutépítési engedély megtagadása előjelül lehet tekinteni.

Ügyünk felett ugyan még a kocka végképpen eldöntve nincs, de annyi már bizonyosul tekinthető, hogy az engedélyre nézve a közmunka közl. minisztériumnak a minisztertanács-hoz teendő véleményes javaslata kedvezőtlen lesz, s a legvalószínűbb, hogy ezen minisztérium a minisztertanácsnak azt fogja javasolni, hogy az építési engedély tagadtassék meg, de a kormány vegye kezébe a szajol-vásárhelyi vasut ügyét. Hogy a közm. közlekedési minisztériumnak most már ez az álláspontja a szentes-félegyházi vasutal szemben, erre nézve minden kétséget kizárni látszik azon körülmény, hogy a minisztérium az ország egyik legtekintélyesebb vasut építési vállalkozóját megkérdezte az iránt, hogy hajlandó volna-e és mily feltételek mellett a szajol-vásárhelyi vasut kiépítésére?

Ez arra mutat, hogy a kormány akkor, midőn, a szentes-félegyházi vasut építésre tagadó választ akar adni, egyszerűsind biztosítani kívánja az érdekeltséget a szajol-vásárhelyi vasut kiépítéséről. S annyit már ma is befejezett tényül mondanak, hogy a kormány csak az esetben fogja megtagadni a szentes-félegyházi vasut építési engedélyt, ha teljes biztosítást nyújthat a szajol-vásárhelyi vasut kiépítése iránt.

Mind ezek egyébiránt ma még a közmunka közlekedési minisztériumnál a szentes-félegyházi vasutal szemben uralkodó hangulatlanság és a szajol-vásárhelyi vasut építése iránt tett tapogatózódságból merített kombináció csak. Amny azonban bizonyos, hogy a szentes-félegyházi vasutal szemben a hangulat a közmunka közlekedési minisztériumnál a legkedvezőtlenebb. S a mai helyzetből tekintve a dolog képét; nekünk úgy tűnik fel, hogy már kezdetben az volt a minisztérium álláspontja a tervezett vasutal szemben, hogy az engedély meg fog tagadtatni; de érezte a kormány, hogy a midőn az állami érdek oly élesen tolatik előtérbe, hogy e miatt a Szentes félegyházi vasut építése nem engedélyezhető, ennek merev kijelentése a legzavarosabb erőszak volna az itteni érdekeltséggel szemben; s a megtagadó határozat csak akkor fogja magán hordani megnyugtatósként a kormány méltányos eljárásának és jó akaratának belyegét; ha az engedélyt megtagadó határozattal egyidejűleg a kormány biztosítást bir nyújtani a szentes félegyházi vasut építési engedélyének megadását — állami érdekből — lehetetlenné tevő szajol-vásárhelyi vasut kiépítésére nézve.

Szeretnénk, hogy esalódnánk de előtünk már befejezettnek látszik, hogy a szentes-félegyházi vasut nem fog engedélyeztetni. Valóban a legkínosabb érzés fogja el lelkünket midőn e sorokat írjuk, mert mi a szajol-vásárhelyi vasut kiépítését csak akkor látjuk garantírozva, ha itt a kormány nem pusztán közvetítő szerepre vállalkozik az érdekeltségűnél, hanem maga fog a vasut építésére vállalkozni; s még ha a kormány ki mondja is, hogy ő kifogja építeni a szajol-vásárhelyi vasutat, a szentes-félegyházi vasut megtagadásával bentünk ért újabb kínos esalódás után, csak az adhatna megnyugtatót, ha a kormány arról is biztosítana bennünket, hogy amennyi idő alatt az osztrák magyar állam vasut társaság a szentes-félegyházi vasutat kiépítette volna, kiépítették a szajoli.

S ha a szajol-vásárhelyi vasut kiépítésénél Szentestől nagyobb áldozat nem kívánatik, mint amennyiért a másik vasutat az osztrák magyar vasut társaság kiépítette volna. Mert annyi bizonyos, hogy a mai viszonyok között ha részvényekre építették ki a szajol-vásárhelyi vasut, Szentestől nagyobb áldozatot kívánni mint a mennyit az osztrák magyar állam vaspálya társulat kíván.

Ma egyébiránt még egész korai álláspontot foglalni a kormány esetleges tagadó határozata által teremtett új helyzettel szemben. Annyit azonban már ma is kijelenthetünk, hogy Szentestnek nem szabad összetett kézzel nézni az eseményeket, s csak ha teljes ígéretet bír a szajol vásárhelyi vasutnak Szentestre előnyös feltételek mellett leendő kiépítésére nézve, csak akkor szabad feladni a szentes félegyházi vasutal elfoglalt álláspontját. Különbön pedig küzdenie kell végérmű feszítéssel. S ha kell vigye ügyét a törvényhozó testület elé, mert az nem lehet, hogy Szentest a kormány magyar vasuti politikájának áldozatává tétessék.

Tehát legyünk elkészülve a legrosszabbra, s egyszersmind esélyes, de erős és kitartó küzdelemre.

Szentes műveltségi állapota.*

„Művelt nemzet éber figyelemmel kíséri mindazon jelenségeket, melyekből önismeretét meríti és biztos mértékét nyer törekvéseiben és haladásában.”
Wenckheim Béla báró volt belügyi és Gorove István volt földmívelési, ipar és kereskedelmi miniszter ezen szavakban ad kifejezést az önismeret szükségességének azon felhívásban, melyet e két miniszter az 1870 ki népszámlálás végrehajtása tárgyában 1869 évi jul. 20 án Magyarország összes törvényhatóságaihoz intézett.

Ezen szavakban nemcsak az önismeret szükségének elve, hanem ennek egyuttal okadatolása is ki van mondva, mert valóban a szellemi és anyagi fejlődés terén csak azon nemzet haladhat biztosan előre, mely erejét ismeri, mely ismeri mindazon tényezőket, melyek ama fejlődés postulatumai.

Ezen ismeret szükségessége már maga azon egyetlen egy tény is elegendő indokja, hogy csak is ennek alapján teljesítheti az állam legfőbb kötelességét a egyszersmind legszűkebb feladatát: t. i. a nép szellemi és anyagi jólétének előmozdítását.

Ha már az önismeret szükségessége az államra annyira nélkülözhetetlen, bizonyára nélkülözhetetlen az községekre, mint az állam alkotó részére nézve is, mert a mi áll az egészre, annak állani kell a részekre is.

* A szentesi gymnasiumi tanfolyamnal egybekapcsolt polgári és leányiskola 1882. 3. ki tanévi iskolai értesítésében Zolnay Károly igazgató által Szentes műveltségi állapotára vonatkozólag írt, valóban nagy gondtal és alapos tanulmányos egybeállításal ismertetéssel kivánatos, hogy ne csak értesítő olvasói, hanem városunk lakossága minél szélesebb körben megismerkedjék, miért is ezen munkát az értesítőből egész terjedelmében átvesszük, s ajánljuk annak figyelmes olvasását.

teését tüstent ki magának feladatul, kettős ezélebegett szemem előtt; egyik az, hogy ezen műveltségi állapot feltüntetése által szellemi életünkről s ennek mozgatóiról képet állítsak a közönség elé, másrészt pedig, hogy a netalán mutatkozó hiányok felismerése által azoknak orvoslására felhívjam az illetők figyelmét.

Nem állítom, hogy művem tökéletes lesz, tökéletes már csak azon oknál fogva sem lehet, mert nem rendelkeztem mindazon adatokkal, melyek ilyen műnek teljességéhez megkívánatnának; a rendelkezésemre álló adatokat igyekeztem azonban céltudatosan felhasználni, és ha csak annyit érek is el, hogy dolgozatom a közönség körében némi figyelmet kelt s a közönséget e dolgok felett való gondolkodásra ébreszt, már ez által fáradságom kellőleg jutalmazva lesz.

Adataimat részint az országos statisztikai hivataltól, részint a helybeli tanácsok és közművelődési egyletek vezetőitől s elnökeiktől nyertem.

Megjegyzem itt, hogy a statisztikai adatok, melyeket felhasználtam, a legutóbbi 1880 ki népszámlálás eredményei. Én ezekre bízton hittem támaszkodhatni, mert nálunk a műveltségi viszonyok azóta nem igen változtak.

Városunk műveltségi állapotának megállapítását mint általános alapot, az irni és olvasni tudást vettem fel; nem hagyván figyelmen kívül a közművelődésnek egyéb tényezőit sem, minők: az iskolák s más humanus és kultur intézmények.

Mind ezen intézmények tüzetes ismertetését azonban — részint a tér szűke miatt, részint pedig, minthogy ez által ezélemon túl mennék — ez alkalommal el kell hagynom; ezeknek ismertetéséből csak is annyit veszek fel dolgozatom keretébe, a mennyi ezélemon képest szükséges.

Az olvasni-irni tudást nemcsak azért kellett általános alapul felvennem, mert statisztica ezen műveltségi fokozat állapítástól meg legbiztosabban, hanem azért is, mert ennek bírása nélkül még a legkedvezőtlenebb műveltség is alig képzelhető, — és továbbá azért is, mert ez a legalkalmasabb eszköz a nép zöme műveltségi fokozatának kiderítésére, és a világ minden művelt népénél ez szokott felvételi általános alapnak, sőt az 1872 ki évben Szent-Pétervárott megtartott nemzetközi statisztikai kongresszus határozatilag kimondta, hogy népszámlálások alkalmával kiderítendő minden egyénre nézve, tud-e az illető olvasni, irni vagy csak olvasni, vagy egyikeket sem? mert e viszony kiderítését vet világot valamely nép általános műveltségi állapotára.

Az olvasni-irni tudás mellett fel kellett még ölelnem közművelődésnek egyéb tényezőit is, — mi nők a humanus és kultur intézmények és iskolák; — már csak azért is, mert ha csak az olvasni és irni tudás megállapításánál maradtam volna, ez által népünk legalos, legritimívebb képzettségét tüntettem volna fel — és így művem, mint nagyban is hiányos nem felett volna meg a kitűzött ezélenk.

Ezeknek előbeosztása után áttérek tárgyamra Szentesnek az 1883. évben megjelent népszámlálás eredményei szerint volt összesen 28712 lakosa, nemre nézve 14100 férfi és 14612 nő. Ezek közül olvasni-irni tudott: 8769 férfi, 7194 nő; csak olvasni tudott: 233 férfi, 967 nő; sem olvasni, sem irni nem tudott: 5098 férfi, 6451 nő. Vagyis Szentesen az összes férfi lakosságának 62.19% tud irni olvasni, csak olvasni 1.65%, sem olvasni, sem irni 36.15%; a nők lakosságának 49.23% tud olvasni-irni csak olvasni 6.55%, sem olvasni sem irni 44.13%.

Ugye ezen százaléki számok az összes lakosság számából vannak megállapítva, t. i. azon számokból, melyben a kis gyermekek is befigyeltetnek, holott tudjuk, hogy az 1868. évi XXXVIII t. ez. csak a betöltött 6 évvel rendel el az iskoláztatást, és minthogy az iskolába mindjárt az első évben nem tanulhatják meg az olvasást-írást, ennélfogva ha műveltségi állapotunknak hű képét akarjuk adni, a lakosságunk 7 évnél ifjabb részét ezen műveltségi fokozat megállapításánál kombinációba nem vehetjük.

Ezeknek száma volt 1880-ban: férfi 2614, nő 2599, összesen mindkét nemű 5213.

Ezen számot az összes lakosság létszámából leütve, marad ezen műveltségi fokozat megállapítására számba vehető összegként: férfi 11456, nő 12013.

Ha már most ezen számokat a fentebbi számokkal egybevetjük és a 7 éven alóliak számát a sem olvasni, sem irni nem tudók számából levonjuk, a következő eredményre jutunk: olvasni-irni tudó férfi 8769 — 76.35% nő 7194 — 59.88% együtt mindkét nemnek 68.9% tud olvasni-irni; — csak olvasni tudó: férfi 233 — 2.02% nő 967 — 8.04% átlag mindkét nemű 5.06%; sem olvasni, sem irni nem tudó: 2484 férfi — 21.61% nő 3852 — 32.06% A felnőtt népességnek tehát 26.96% sem irni, sem olvasni nem tud, vagyis több egy negyed részénél — Ez bizony elég szomorú állapot. Igyekeztünk kell rajta mielőbb segíteni!

E számok mutatják ama különbséget is, mely városunk férfi és női lakossága közt műveltség tekintetében létezik, t. i. a nők műveltségi viszonya 11 százalékkal kedvezőtlenebb, mint a férfiaké. — E sajnos körülmény abban lelő magyarázatát, hogy népünk nagy része még mai napig is azon hitben és meggyőződésben él, hogy az ismeretekre általában a nők kevésbé van szüksége, mint a férfiak, és éppen ezen oknál fogva, a nők nemnek iskoláztatását népünk egy része még most sem tartja szükségesnek.

Minthogy pedig városunkban az elemi iskolák — a tanyaiak kivételével — az egyes felekezetek

kezében vannak, az olvasás és írás pedig az iskolában tanítatik, az egyes felekezetek tanügyi hatóságai tehetnek legtöbbet ezen itt feltüntetett viszonyok javítására.

És éppen azért, mert ez így van, vesszük össze az egyes felekezetek népességi viszonyait, az olvasni-irni tudás viszonyait.

Legtöbb hívő lévén városunkban a hely. hitv. egyháznak, kezdjük ezen.

Helv. hitvallású férfi volt 8099, nő 8875, összesen mindkét nemű 16974. Ezek közül olvasni-irni tudó férfi 5387 — 66.51%, nő 4892 — 55.12%; csak olvasni tudó 114 férfi — 1.40%, 533 nő — 6.00%; sem olvasni, sem irni nem tudó 2598 férfi — 32.07%; és 3450 nő — 38.87%. Olvasni-irni tudó az összes ref. lakosságának 60.55%, csak olvasni 3.31%, sem olvasni, sem irni nem tudó 35.63%.

Rom. cath. vallású férfi volt 5162, nő 4895, összesen mindkét nemű 10057. Olvasni-irni tudó férfi volt ezek között 2757 — 53.40%; csak olvasni tudó 116 férfi — 2.24% és 409 nő — 8.35%, sem olvasni, sem irni nem tudó 7289 — 44.35%, nő 2740 — 55.97%. Az összes rom. cath. lakosságból tudó olvasni-irni 44.77%, csak olvasni 5.22%; sem olvasni-irni nem tudó 50.00%.

Agost. hitv. férfi volt 215, nő 187, összesen mindkét nemű 402. — Ezek közül olvasni-irni tudó 157 férfi — 73.02%, nő 122 — 65.24%; csak olvasni tudó férfi 2 — 0.93%, sem olvasni, sem irni nem tudó 56 — 26.04%, nő 54 — 28.87%. Az összes agost. hitv. lakosságának olvasni-irni tudó 69.40%, csak olvasni 1.84%, sem olvasni, sem irni nem tudó 27.36%.

Görög keleti vallású férfi volt 131, nő 139, összesen mindkét nemű 270. Olvasni-irni tudó közülük 66 férfi — 50.38%, nő 43 — 30.93%; csak olvasni tudó férfi —, nő 5 — 3.58%, sem olvasni, sem irni nem tudó 65 férfi — 49.61%, nő 91 — 65.46%. Az összes görög keleti lakosságból olvasni-irni tudó 40.36%, csak olvasni 1.84%, sem olvasni, sem irni nem tudó 57.80%.

A növes vallású férfiak száma 480, a nők 490, összesen mindkét nemű 970. A férfiak közül tudó olvasni — irni 395 — 82.28%; a nők közül 376 — 76.73%; csak olvasni tudó férfi —, nő 7 — 1.42%; sem olvasni, sem irni nem tudó 85 férfi — 17.70%; nő 107 — 21.81%. Az összes növes vallású lakosságának olvasni-irni tudó 79.48%, százaléka csak olvasni 0.71%; nem tudó 19.79% százaléka.

Ezen itt feltüntetett eredményekből láthatjuk, hogy ha az olvasni — irni tudás vagy nem tudás véteik fel alapul a műveltség megállapítására, akkor városunk felekezetei között első helyen az agost. hitvallásúak, harmadik helyen a hely. hitvallásúak, negyedik helyen a rom. catholikusok, ötödik és utolsó helyen a görög keleti vallásúak.

Az egyes felekezetek műveltségi állapotában ezen nagy különbséget látván, önkényt felment lelkünkben a kérdés: vajjon mi lehet ennek oka? A vizsgálódás elme ugyanis nem elégszik meg pusztán az eredményekkel, hanem egyszersmind kutatja az eredmények okait is. És ennek okát nagy részben a foglalkozásban keresem és találok, mert az kétségtelen, hogy a foglalkozással együtt járó különféle körülmények igen nagy befolyással vannak a különböző társadalmi osztályokhoz tartozó egyéneknek mind testi, mind szellemi fejlődésére és így közműveltségére is. — A mely társadalmi osztály kiválólag kereskedelemmel foglalkozik, az már foglalkozásával fogva a forgalmi központhoz van kötve, ezen forgalmi központokon pedig a közművelődés eszközei könnyen föltalálhatók lévén, a műveltség is könnyebben megszereshető, de meg más részről maga a kereskedelmi foglalkozás is nagyobb értelmi qualitatit kíván, mint p. o. a földmívelés. Megjegyzem azonban, hogy a „földmívelés” szó alatt én a földmívelésnek azon módját értem, melyet a mi lakosságunk folytat. Jól tudom én, hogy a tudományos alapokon nyugvó gazdálkodáshoz a magasabb értelmi qualitatit éppen úgy megkívánatik, mint a kereskedelemhez.

Ezen általam itt felemlített körülményből könnyen megmagyarázható városunkban a növes vallású lakosság magasabb műveltségi nívója, mert az köztudomású dolog, hogy ezen vallásfelekezet hívei legnagyobb részben a kereskedelmi osztályhoz tartoznak; míg a többi felekezetek tagjai inkább az iparos, de főként a földmívelői osztályba sorolhatók. Hogy pedig különösen nálunk az alföldön a földmívelői foglalkozás mellett, a műveltség feltételei legnehezebben szereshetők meg, azt mindenki tudja, ki a magyar alföldi gazdálkodási viszonyait ismeri; hol a földmívelő népek igen tekintélyes része az év legnagyobb részében, sőt egész évben át, künn a tanyán, — távol a várostól; élvárva a művelődhetésre megkívánatos minden alkalomtól és eszköztől — tölti életét. Nem eszik tehát ha a társadalomnak ezen osztálya, más osztálytól műveltségben megelőzöttetik.

Nem tagadom azonban azt sem, hogy a foglalkozáson kívül az iskoláztatás történetét és adatait a multból ismernek, alkalmasiut megkapnak a feleletet a városunkban lévő vallásfelekezetek különböző műveltségi viszonyainak keletkezésére és előállításának mikéntjére nézve is. Mert azon műveltségi állapotoknak, — melyeket az egyes felekezeteknél föltüntettem, okai a multban keresendők.

Igaz ugyan, hogy az iskolát látogatókról a multban is vezettek az egyes felekezetek anyakönyveket, de ezek csak az iskolabjárók számát mutatják, nem egyszersmind a tankötelezettekét is, sőt régebben ezeknek nyilvántartására igen kevés vagy sem

mi gond sem fordított, eskis utabb időben, a népoktatásról szóló 1868 évi XXXVIII. t. ez. intézkedése következtében vezetnek arról pontosabb kimutatást. Amiből vannak a multból iskolázatásunkra vonatkozó adataink, de minthogy ezeket senki fel nem dolgozta az egyes felekezetek és tankezesek létszámával egybe nem vetette és így az iskolázatás kedvező vagy kedvezőtlen arányát meg nem állapította; ennél fogva ezen adatoktól a következményeket sem vonhatjuk le magunknak, igaz tehát a mit egyik jelesünk mondott: „Multunk van, de történelmünk nincs, tehát nem lehet önismeretünk sem.“

A multnak eme mulasztását némileg pótolni akarván és tudván azt, hogy az iskolák köznevelődésünknek legfontosabb tényezői, és hogy városunk műveltségi állapota az iskola ügyével szoros kapcsolatban van, átírték most már városunk iskoláinak ismertetésére.

A városunkban levő iskolák részint községek, részint felekezetiek.

(Folyt. köv.)

Filó János jubileumából.

Az ünnepély, melyet a szentesi reform. egyház rendezett, de Szentes város népe ült. Filó János helybeli ref. lelkész ur 25 évi lelképásztorkodása alkalmából, folyton lélekemelő foglalkozás tárgyát képezi városunk kegyeleter észteről eltelt közönségének. — Valamennyien lelkesülten gondolunk vissza a kegyeleter ünnepély egyes mozzanataira, melyek közül kétségtelenül egyik jelentékeny pontját képezi az ünnepélynek Szentes város tanácsának az ünnepelt lelkészhez ez alkalmából intézett átírata, mely átírata fonalán örvendetes alkalmunk nyílt a kegyeleter ünnepélyre visszatérnünk.

A kitüntetett derék lelképásztor ugyanis Szentes város tanácsának megemlékezését köszönte meg. A köszönet tárgyát képező nagybecsű levelet, mint a jubileumi ünnepély egyik, kétségtelenül ragyogó pontját, egész terjedelmében ideiktatjuk:

„Tekintetes városi tanács!

A városi tanácsnak f. évi júl. 28-án tartott üléséből kelt, 25 évi itteni lelképásztorkodásom betöltése alkalmából kegyesen hozzám intézett, érdemem felett megisztelő, szíves üdvözlését hálás köszönettel vettem.

Jól tudom, hogy ily alkalmakkor a végzett munkák és fáradozások szívesen tekintetnek a valóságosaknál is nagyobb becsületeknek, s a városi tanács is — a mult visszatekintve az eredményeken látom — rövid 25 évi hivatalos tevékenységemet érdemeim felül nagyobb jelentőségűnek méltatta mégis — nem tagadom — lelkesemmel jól eső érzés volt, amit éreztem, midőn a városi tanácsa, előljáróságá a ref. egyháznak egyszerű szolgáját nagybecsű figyelemmel, megemlékezésével oly kitüntetettel megisztelte.

A közléke fentartása, hogy annak paizsa alatt a szellemi és anyagi jólét virágoztatásának, melynek munkáit a városi tanács szíves üdvözlő iratában engem kegyesen kiemelni méltóztatik, polgári törvényeink mint vallásunk szerint egyaránt kötelesek, s ha e tekintetben csekély erőmmel valamit tehettem és tettem, csak kötelességemet teljesíttem, s szeretett városunk javára, felvirágoztatására a tisz. előljárósággal összehatva, tovább is teljesíteni örömmel tartom.

A köznevelődésnek vallásérkölesi alappon teljesítése, melyet a városi tanács szintén érdememmel betudni méltóztatik, nem az én érdemem, hanem magáé a reform. egyházé, mely azt vezetése alatt legnemesebb feladatait ismeri, s melynek általa munkálásában szeretett városunk s annak igen tisztelt előljáróságá, mint eddig, mindig lelkesen és előzékenyen segítségére volt, ugy ezután is engedje kérnem, hogy kegyesen legyen.

Végül, biztosítása mellett annak, hogy szeretett városunk közgyeie, annak java és

érdeke iránt a legmelegebb érzéssel viselteteni s annak minden alkalommal tényekben kifejezést adni, míg élek soha meg nem szűnöm, hálás köszönetemet a szíves és megtisztelő megemlékezésért megújítva, maradtam a tisz. városi tanácsnak

Szentes, 1883. aug. 18-án.

lekötölezett szolgája

Filó János.

a. h. h. szentesi egyház lelképásztora.

Városi közgyűlésből.

F. hó 23. és 24-én eléggő népes, de népeességénél is zajosabb közgyűlése volt városunk képviselő testületének.

A gyűlés első tárgya volt Balogh János polgármesternek előterjesztése Babós Bálint adóügyi tanácsnok halála esetéről s ezzel kapcsolatban arról, hogy az elhunyt tanácsnok helyére az állás rendszeres betöltése idejéig Száuhó Lajos adóiszter helyettesíti. A képviselő testület a midőn részvételt vette az elhunyt tanácsnok halálát, egy szernind helyeselte a polgármesternek a helyettesítéséről szóló intézkedését. S határozatilag kimondá, hogy a megterjesztett tanácsnoki állás a legközelebbi közgyűlésen rendszeres választás után fog betölteni. Végül Szedes János képviselő indítványára elhatározatott, hogy Babós Bálint halála feletti részvételt átíratilag fogja tudatni az elhunyt özvegyével.

E kegyeleter elhatározás után vétett föl Babós Bálint volt adóügyi tanácsnok özvegyének kérelme, a város részéről nyújtandó némi segély iránt. Szedes János képviselő kegyeleter észteről áthatt szép beszédben tett indítványt, hogy a közgyűlés segélyt szavazza meg a volt adóügyi tanácsnok egy évi fizetésének felét. — A közgyűlés többsége Kristó N. István, Pataki József és Kunus András ellenző felszólalása folytán, azaz hogy jobbon mondva akár ellenozték volna, akár nem, nem szavazott (volna) meg semmit, mert fájdalom nálunk a tisztviselő csak arra számíthat, hogy gánesoljuk és kegyetlenül megkritizáljuk eljárását, de különös jó akaró figyelemre, támogatásra vagy mint a jelen eseti is volt, a tisztviselő hátramaradt özvegyének segítségére számíthatnia nem lehet.

Szomorú helyzet ez nagyon ugy, hogy már nagyon is elérkezett ideje annak, hogy vagy a törvény hozás után vagy szabály rendelkezéssel kellene gondoskodni a tisztviselőket nyugdíjazásáról, mert bizony egy tisztviselőre sem lehet valami nagy biztatás, ha elhalt tisztvársá özvegyének kérelmének az elutasítás azzal hallja indokolni, hogy nem kell megszavazni semmit mert majd ha minden tisztviselő hátramaradt családjának segélyt nyújt a város akkor jövőben hasonló esetekben majd rátámaszkodik sorba mind. Mi azt mondjuk erre, hogy az Isten metse meg ettől mind.

Ezen ügy után a pénzügyi szakosztály jelentése olvastatott fel a pénztárnok állásáról. A pénztárnok rendben találtatott.

Felvetett Budapest főváros képviselő testületének Szentes városához az országos szabadság szobor felállítatása céljából egy bizonyos összeg megszavazása iránt. A képviselő testület, Kristó N. István, Sina Ferenc, Szedes János, Borbély Lajos, Pataki József és Tasnódy János lelkesítő felszólalásai után egyhangúlag 200 forint szavazott meg és elhatározta, hogy e célra a városban gyűjtést fog eszközölni.

Ezen valóban lélekemelő tárgyalás között hozott határozat után a város határában vadászterület lett hérbendítésre vonatkozó szakosztályi jelentés került tárgyalás alá. Az új vadász törvény értelmében, ugyanis minden község és város határterület vadászterület hérbendítésre, a tanács tehát a törvény rendelkezéshez képest Szentes város határában több vadász területre osztva egyes szentesi lakosoknak adta ki hérbé s a hérbé adást jóváhagyás végett a közgyűlés elé terjesztette. A közgyűlés legtöbb tagja azonban keserűen fakadt ki a törvény azon intézkedése ellen, hogy jövőre az egyes birtokok földje vadászati célból hérbé adatik s azon a vadászok kényük és kedvük szerint járhatnak. Hiába volt a több irányban jött felvilágosítás, hogy bár mennyire szerelmes legyen is ez elvégre is törvény, melyet Szentes város képviselő testülete meg nem változthat a kedélyeket lecsillapítani nem lehet. S legalább is másfél óráig tartó zajos vitaközvetés után a közgyűlés kimondá, hogy az árverési feltételeket nem fogadja el új feltétel készítésére és a vadászterületnek utjannam leendő hérbé adása végett a jog és gazdasági szakosztály kiküldetett. Hogy ezzel az intézkedéssel a közgyűlésen hangoztatott szélnek mikép lesznek orvosolva, arra valóban kíváncsiak vagyunk. (Folyt. köv.)

Iparosaink újabb dicsősége.

Egy idő óta szerencsés osztályrésztünk jutott a dicsőség örömrájában uszni.

A debreceni iparkiallítás egy csapással megalapította iparosaink jó hírnevét; a legközelebbi napokban megtartott háziiparkiallítás holgyeink dicsőségének volt ragyogó ünnepe; s nyomban rá a békésgyulai iparos segéd és tanonc munkakiállítás ismét fényes sikert arattak a szentesi kiállítók, s egy újabb babérlevelet fűztek azon érdemkoszorúhoz, melylyel a szentesi iparos osztályt már előzőleg megkoronázta a közelmérés.

A legbensőbb öröm érzetével vesszük e tény tudomásul; és pedig nem csak azért, mivel a siker dicsőségének ténye magára városunkra is kiáradt, hanem főleg azért, mert e siker biztos próbakövet képezi iparunk fokozatos fejlődésének, s a szentesi iparos osztály folytonos előretörésének és elő haladásának.

Ez üdvös jelenség előidézésében kétségtelenül nagy része van a derék mestereknek s az igyekvő és tanulmányos iparos ifjúságnak. De — felfogásunk szerint — az érdemből az országrész még is leginkább a helybeli iparos egyleteket illeti meg.

Általánosan elismert igazság ugyanis, hogy a társulás sokszorozza meg az erőt; és szab irányt a fejlődő tehetségnek, életre hívja a szunyadó becsütyagot; felkelti a tevékenység ösztönét; előhaladásra, tökéletesedésre serkent; jótékonyan fejleszti a szellemi és erkölcsi tulajdonokat. Hány kiváló tehetség csenevészne el haszontalanul, ha az egyleti és társas élet nem adná meg neki a szélesebb látókör és a nemes ambíció!

Bizony nálunk is tökéletes pangás és élettelenesség volna az ipar terén, ha derék iparos egyleteink nem tölténék be oly lelkiismeretesen ez céltudatosan kulturális feladatukat. Ez egyletek költötték föl iparosainkban saját szakmakörük becsületek érzetét; ez egyletek értették meg velük a modern kor szép és nagy jelentőségű jelzavát, hogy! „a munka nemes!“

Igen, ez egyletek működése folytán ébredtek tudatára iparosaink annak, hogy a modern társadalom nemes leveleit a kiállítások díszkormányai, és legbecesebb érdemeit a kiállítások jutalom érmei képezik. S e tudatnak kifolyása azután a nemes verseny, melynek nyomában a hírvé és dicsőség születtek.

Azért mi megbecsülhetetlennek tartjuk a szentesi iparos egyletek üdvös működését; és szeretjük hinni, hogy e működés méltóságában iparosaink is teljes mértékben osztoznak velünk.

Kell, hogy saját jól felfogott érdektükben szakadatlan érdeklődéssel előszeretettel és ragaszkodással viseltessenek azon egyleti élet iránt, melynek minden lépten nyomon kézzelfogható áldásos eredményeit szemlélhetik; és kell, hogy hálás elismeréssel adozzanak az iparos egyletek vezetői iránt, kiknek fáradszatos tevékenysége és ernyedetlen ügybuzgalma teszi gyümölcsözővé az egyleti életet.

Az eddig elért fényes siker azonban még más kötelességet is ró az iparosokra, t. i. a további siker után való törekvés kötelességét.

A zászló ki van bontva, azt ut meg van törve; a szorgalom önképzés, tanulmányosság és ügyesség mutassa hát meg, hogy még mire képes.

S erre itt kínálkozik kedvező alkalommal a küszöbön levő országos kiállítás. E kiállításnak nagy horderejét ismeri mindenki; fe-

lesges volna azt nekünk bővebben fejtegetni. Csak egyetlen szemponttal utalunk, s ez az, hogy ott a teljes sikert egyéb tekinteteken kívül maga a nemzeti becsület is megköveteli.

Az a kiállítás lesz a mi életrevalóságunk, kulturképességünk bizonyítéka, műveltségünk hőmérője; ott kell megmutatnunk, hogy méltók vagyunk helyet foglalni a civilizált népek nagy családjában.

Mutassa meg hát a szentesi iparos osztály is, hogy nem csak partiális jellegű kiállításokon képes dicsőséggel megállni a küzdelem homokját, hanem az országos kiállítás is becsületet vall.

A versenytér szép; a pályabér csábító; egy egész nemzet elismerő szava. Ha onét is elhozzák iparosaink a dicsőség pálmáját, akkor „betelik a mi szívünknek gyönyörűsége“

Tehát csak készüljenek a nagy tornára igyekezettel és önbizalommal; hiszen erős akarat előtt nincs leküzdhetlen akadály.

Az iparos egyletek pedig ne szűnjenek meg velünk együtt hangoztatni, hogy: „munkára föl!“

Világ folyása

Monarchiánk ismét fejedelmi látogatások színtere; ezuttal a szerb és román király jött el tisztelettel tenni uralkodóknál. Hogy a szerb király eljött, azon nem csudálkozik senki, mert hiszen ország-világ előtt tudva van, hogy Szerbiával szövetségi viszonyban állunk, s Oroszországnak Milán király ellen folytatott áskálódásai nem is eredményezhetnek mást, mint azt, hogy legalább a „hivatalos Szerbia“ egészen a mi karjainkba vesse magát. De hogy a román király is elátogat hozzánk, annak már más jelentősége van. Tudjuk, hogy Románia egy idő óta határozottan ellenséges magatartást tanusított irántunk, annyira, hogy ha közöztünk és Oroszország között kenyérvérésre került volna a sor, Romániát biztosan a muszka hadsereg mellett láttuk volna szemközt állani velünk. Elég bizonyította ez ellenséges érzületet az a körülmény, hogy a román király keresztül-kasul utazta országunkat olasz-német és muszkaországi látogatásai alkalmával, a nélkül, hogy uralkodóknak csak egy rövid „jó napot“ is mondott volna. Most azonban Berlinben járt ő oláh felsége, s ugy látszik, hogy ott kisé megleckéztették az ellenünk való agyarkodásért. S talán sikerült is őt a román kormány magatartásának esztelenességéről meggyőzni; s a mostani bécsi látogatás a román politikának sarkalatos irányváltoztatását jelzi. Hogy e kombinatio mennyiben bír alappal, azt a legközelebbi jövő már meg fogja mutatni; amennyiben a dunai szerződésnek végrehajtásával mi lettünk megbízva, s e megbízatás szükség esetén karhatalommal is teljesíteni kell. Kiváncsian várjuk tehát, hogy a román kormány e kérdésben a végtelékig fogja-e feszíteni a hirt vagy pedig eddig tanusított ellen állásával fölhagyva, beadja a derekát.

Egy magyar fölhivatalos lap közleményei alapján az európai sajtó élénken foglalkozik a monarchiánk és Németország között megújított szövetség kérdésével; s különösen a fölött töpregenek, hogy Oroszország belépett-e a szövetségbe, s ha igen, miúfó feltételek alatt? E részben kalandosabb kombinációk forognak közszíjon, melyek közül legmerészebbnek látszik az, mely szerint a szövetség hatalmak elhatározták volna Lengyelország helyreállítását és Ausztria Magyarországhoz va-

TARCA.

Tizenkét leány egy háznál.

— Beszély írta S. F. —

Klopp halálsete és ennek következtében Huska hazatérése Csapó Sándor unak, ugy a már férjhez ment, mint a még házánál levő nagyobb leányánál is kínos hatást költött. Mind ugy gondolkodott, hogy ha már Huska szökésével szegény érte a Csapó házat, hát a szegényt hozó lány maradt volna örökre külföldön és viselte volna ballépésének következményeit ott s ne jött volna az eseményeit feljuttatni, a világ pletyka szájának új tápot nyújtani vissza.

Kláriska legalább azt mondta, hogy ő Huskával nem lakik egy fedél alatt, de még Huska után következő Ida is, ki tizenhat éves volt, ugy beszélt, hogy ha szemé lett volna Huskának, nem jött volna haza. Ő legalább, ha vele történiük olyan szegény, hát restelne emberek elé menni s inkább a Dunának ment volna, mint belépni azon házba, melynek minden tagjára gyalázatot hozott ballépésével. — De még az apróbb leányok sem voltak különbek, ugy hogy Huskának — bármint védte is apja és mutatá előtte, hogy feledtet és megbocsát mindent — nem volt apja házána maradása.

De hát hova menjen olyan fiatalon, egyedül, ki a világba? Cselédnek nem mehetett, hiszen nem ugy volt nevelve és gyenge is volt minden nehezebb női munkára.

A szegény nő érezte, hogy ha apja házáat el

hagyja, reá borzasztó sors vár. Vagy csakugyan meg kell ölnie magát — mint nővérei közül egyik másik természetesen és kívánatosnak is találá — vagy süllyedni még mélyebben alá.

Csapó Sándor ur maga is azt gondola, hogy ha nővérei üldözik Huskát, a szerencsétlen teremtés életének nem lehet más vége, — s azért az apa minden erejét megfeszíté, hogy gyermekeiben gyűlölet és megvetés helyett részvétet költson, s a megbocsátás nemes indulatát támaszta föl Huska iránt. De ezzel semmire nem menta maga házána, s azért férjhez ment leányait kérte föl, hogy Huskát vegyék magok mellé.

Káros Nagy Bálintné azonnal vállalkozott erre és Huska oda ment, de Kláriska haragja még itt sem hagyott neki békét, ugy hogy Huska egy napon — leküldte teljesen elkeveredve az élet iránt — öngyilkosságra határozá el magát.

Epen ezen borzasztó elhatározás foganatosításával foglalkozott elméje, midőn egyszer sógort, Bálintot, testvér bátyja Káros Nagy Sándor ment meglátogatni. Káros Nagy Sándor, kit már három Csapó lány kiköszorazott.

Ez az ember részvételt volt Huska sorsa iránt, mert fivérével hallotta, hogy őt botlásért egész a sírig üldözik nővérei, különösen Kláriska, kinek jegyesét elesébitotta.

Káros Nagy Sándor keserűséggel, s mondhatni a bosszu érzetével gondolt Csapó Kláriskára, ki őt, amikor kiköszorazta, még ki is gunyolta s Huska értéke nőtt az ifju elotta, ha rá gondolt, hogy ez a lány adta a legelső csapást, annak a büszke s kevély néjének.

En nem bosszulhattam meg magam rajta; de bosszumat sikerrel végeztem helyettem ez a lány, gondolá az ifju és midőn hallotta, hogy ezért Kláriska elotlott nővérét a végtelenségig üldözi és oda

tör, hogy azt senki se fogadja hajlékába, hát elhatározá, hogy ő ezt az elbotlott, nővérei által üldözött nőt felemeli, felemeli hálából, amiért botlásával keserűséget okozott annak a büszke, kevély nőnek, kit Káros Nagy Sándor még mindig szeretett, de ez róla tudni se akart.

Es Káros Nagy Sándor nem gondolkodott soká, hanem azt mondta Huskának, hogy ha hozzá megy feleségül, hát ő elveszi. És el is vette.

Kláriska pedig most már mindinkább beleképzelé magát azon gondolatba, hogy a már egyszer elutasított bárót szereti, s ezt az érzelmét elárulta a grófnak is; ki ki is vette a halót a báróra, hogy nővére számára visszahódítsa; de a báró ezen idő tájban soha nem ment Pécegy grófkhoz és így nem lehetett összehozni Kláriskát vele.

Már egy év telt így el. A következő Csapó kisasszony is nagy lány lett, mint szokták mondani: eladós. S egyszer csak ott is termelt érte a szomszéd Duró földbirtokos fia és feleségül vette.

S talán nem sértjük meg a többi Csapó kisasszonyt, ha azt állítjuk, hogy Ida kisasszony legkönynyebben, legrovidebb idő alatt ment köztük férjhez.

Ida után Bella következett; ebbe meg a karosi gyógyserzés: Ágos Gusztó szeretett bele és addig járt hozzá és udvarolt neki, hogy egyszer csak fellépett mint kéro és miután Ágos Gusztó ur nem volt csunya ember, s Csapó Sándor ur ki is nézte belőle, hogy el bír tartani egy nőt, hát hozzá adta Bellát.

Igy ment az sorba; már a Bella után következő Berta is eladósá nőtt fel és Kláriska még mindig várta az ő báróját. Az igaz, hogy ezen idő alatt egy kéroje sem volt s így valami különös erénynek nem lehetett tekinteni, hogy a báró utáni várakozásban állhatatos maradt.

Annyi azonban tény, hogy bár már 22 éves elmult is Kláriska, ő még ugy nézett ki mint egy 17 éves lány és szívből volt valamennyi nővérénél. — Arra azonban soha nem birták rá, hogy ő a hátha vagy bármilyen nyilvános helyre elment volna. Egyébütt nem lehetett látni, mint Pécegy grófné termeiben. Legjobban szerette a grófnét, ez is őt és így a két nővér leginkább együtt volt. Nagyon is összeillettek. Szép volt mindakettő és büszke; a fényes előkelő társaságban érezte magát jól mind a kettő. Talán ez is lehetett oka, hogy, ha szerette volna is, nem merete volna egyszerűbb ember megkérni az előkelő köröknek is fényét képező Kláriskát.

Bertát Ágos Gusztóknak egy ügyvéd öccsese vette el. — Sőt a Berta után következő Jóhannak is volt már udvarlója és a báró még sem jött el Kláriskáért.

Berta után egyszerre két lakodalom volt Csapó ur házána.

Jóhannát Fekete Ödön királyi táblai bírós.

A Jóhanna után következő kedves icu picu, de nagyon szellemes és jólelkű Irénkét pedig Boglár Emül szász kapitány vette el.

Fureasa volt az, hogy ezek az urak alig találkoztak egy párszor Csapó ur szép és kedves lányával és azután egyszerre kényűl léptek fel.

Hat lány ment férhez Kláriska előtt sorba, a nélkül, hogy irygelte volna nővéreinek sorsát, midőn azonban a 25-ik éve következett, akkor a hideg, büszke lélek pillanatokra magába szállt és megborzádt a gondolatra, hogy Csapó ur 12 leánya között, ő, aki legszebb, maradna otthon vén lányknak?

Nem, nem, akár ki fog megkérni a legelsőnek, kezemet fogom nyújtani.

(Folytatása következik.)

WIESE és TÁRSA

cs. kir. szabadalmi pénzszekrénygyárosok
Bécs. BUDAPEST, Prága.

Flórküzet: Budapest, sugárút 2. sz.
(Fonciére palota.)

ajánlják elismert kitűnő gyártmányu tűzmentes

PÉNZSZEKRENYEIKET

házi pénztárait, másoló gépeiket és műlakataikat

legnagyobb választékban és jutányos áron.
Kívánatra képes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

NB. Minden kijátszatás kikerülése végett kérjük a tisztelt közönséget, miszerint címünkre pontosan ügyelni és már több mint 20 év óta fennálló gyárunkat a hasonló hangzású, sokkal fiatalabb (Theodor Wiese & Co) céggel össze nem téveszteni.

0-20

Előfizott tu-
hözönöggel,
Fioza-parton
búkk, gyertyán

Datom a n. é.
miszerint a
jó minőségű
és cser-tűzifám

van eladó. —
ni megbizot-
Szőrgyűnél is
ZSOLDOS

vételek otta-
tam Sásztor
csoközölhető.
FERENCZ.

Tégla eladás!

A városi téglatelepen a kongós téglát ut építéséből fennmaradt mintegy egy

MILLIO

legjobb minőségű téglát eladó
Utaltványok Rambovsky szállodá-
ban* a kongós téglát utépítése műveze-
tőségénél válthatók.

Gissfeld Imre,
művezető.

0-0

Aulirotnak IV. t. 138. sz.
a. két utcára szolgáló háza épü-
letei kerttel és 491. nsz. öl bel-
ső telekkel együtt, — kedvező
feltételek mellett

örök áron eladó.
GYÖRI JOZSEF.

gyomor-cseppek

jeles hatású gyógyszer

a gyomor minden bántalmait ellen,

és főleg a gyomor-
gyulladás, gyomor-
görcs, savanyú felhí-
gós, kolika, gyomorhurut
gyomorfájás, hűgycsöké-
zés, túlságos nyálka-
képződés, sárgaság, ur-
dor és hanyas, főleg a
az a gyomorból eredő, gyo-
morfájás, székzsorulás, a
gyomornak túlfelhevítése
étel-italtalálghatja, lap-
és májbetegség, aranyeres
bántalmak ellen.

Egy üveg ára használati utasítással 35 kr.
Kapható Szentesen VÁRADY LAJOS ur
gyógyszertárában, valamint az osztrák-magyar
birodalom minden nagyobb gyógyszerüzében
és kereskedésében. — Központi szétküldési
rakár magyarázat és kisnyomtatványban.
BÁRDY KÁROLY,
"szegvári" címzett gyógyszerüzében 18-
Krematóriumban, Morvaországban

ÜZLET MEGNYITÁS!

Van szerencsénk Szentese város és vidéke n. é. közönsége szives tudomására hozni,
hogy helyben, a takarékpénztári épületben (szemben a Rambovsky kávéházzal) egy a kor
igényeinek minden tekintetben megfelelő, dusan felszerelt

**DÍSZMŰ, NORINBERGI ÉS RÖVID-
áru üzletet nyitottunk,**

hol is mindenféle urt és női divatcikk, u. m. kalapok, ingek, nyakkendők, sítapácák, nap- és esernyők,
valódi pécsi keztük, kezdett hímzések, valamint mindennemű sebészeti eszközök,
továbbá legfinomabb illatszerek, minden színű varró és gépselyem, gépcernák, paszomantok,
szalagok, rojtok és csipkék, nemkülönbön álló és függő lámpák, dohányzó és irodaszerek, valamint
mindennemű ajándék tárgyak kaphatók.

Midőn a n. é. közönség kegyes pártfogásáért esedeznünk, egyidejűleg megjegyezzük,
hogy úgy a bel, mint a külfölddel való összeköttetésünk által azon kellemes helyzetben va-
gyunk, hogy a vevőinknek mindig a legizlesebb s a legújabb divat szerinti cikkekkal a
lehető legjutányosabb árak mellett kedvezhetünk, s főtörökvésünk odairányul, hogy a n. é.
közönség igényeit minden tekintetben kielégítsük, gyors és pontos kiszolgálásunk által pedig,
hogy t. vevőink teljes meglegedését mielőbb kivívassuk.

Kiváló tisztelettel Littauer és Wellisch.

Ehhez nem kell magyarázat!

„E. . . 1883. június 15. Nyolc évig szenvedtem ne-
héz lézés és mell-vértódlulásban egész az elviselhetet-
lenségig. Dacára a nekem nyújtott minden segélynek,
dacára minden kigondolható s megszerezhető u. n. házi
szereknek, melyeket használtam; dacára a sok híreszt-
elt gyógyszernek, melyekkel nagy bajomban s kétség-
beesítő állapotomban, azon reményben, hogy talán el-
végre ha csak némi javulást is eszközölnének, szintén
kísérleteket tettem: az én állapotom nem csak, hogy
makaesul megmaradt, de szemlélatomást rosszabbra for-
dult, úgy annyira, hogy ismerőseim már a közel jövő-
ben a legrosszabb fordulat biztos bekövetkezésétől tar-
tottak; magam is végre nagyon jól tudtam, hogyan fog
ez végződni s csendes megadással belenyugodtam sor-
sombá. Ekkor értesültem az ön labdacseréről, melyek
iránt, ép úgy mint a korábbi szerek iránt, könnyen
megfogható bizalmatlansággal viseltem; mind a mel-
lett mégis bátorkodtam egy kísérletet tenni s a gyógy-
szertárból megrendeltem egy dobozzal. Ennek már több
mint másfél éve, s ez idő alatt az ön labdacserái nekem
a képzeltetű legjobb szolgálatot tettek; miután azokat
hosszabb ideig rendszeren használtam, fájdalomimtól már
annyira megszabadultam, hogy a labdacserák használatát
egydőre abbahagyni elhatároztam De rövid szünetelés
után az én, ismét jelentkező fájdalomaim, a labdacserók
újabb használatára serkentettek s most, midőn csakély

adagokban, de rendszeren szedem azokat, hála legyen is-
tennek! olyannyira egészséges s jó erőben vagyok, hogy
hogy majdnem úgy érzem magam, mint ezelőtt a leg-
jobb s legegészségesebb éveimben; még több óráig tartó
nehéz testi munkára is képes vagyok, a nélkül, hogy
lézési nehézségek bántanának. Ezért arra indítottam
érzem magamat, hogy örvendetes tapasztalataimat ezen-
nel Brandt Richard ural közöljem, megjegyezve, hogy
a tisztelt ur engem sem egyenesen, sem közvetve nem
kért fel arra, hogy labdacseráiról bizonyítványt állítsak
ki, hanem csakis egyszerűen emberi kötelességemnek
tartom, minden szenvedő felebarátomnak melegen aján-
lani e kitűnő gyógyszert. Tisztelettel. Onnek hála
köteleztette H. . . J. . . szobrász. (Brandt Richard
gyógyszerész urnak Zürichben.)

A svájci labdacserók dobozának a gyógyszerüzárak-
ban 70 kr.

1746. Mindszent község Előjáróságától
1883.

Pályázati hirdetés.

Mindszent község képviselő testületének '00—83
kgy. sz. a határozatából kifolyólag közhírül tétetik;
miszerint Mindszent községében lemondás folytán egy
400 ft. évi fizetéssel ellátott irnoki állás üresedésbe
jövén arra ezennel pályázat nyitattik, — felhívának az
ezen állást elnyerni ohajtók, hogy kellőleg felszerelt

folyamodványait az előjárósághoz küldve. a f. 1883-
ik évi szeptember hó 15. éig nyújtsák be. a memyiben
később érkezendő kérvények figyelembe véteteni nem
fognak.

Mindszent 1883 aug. 18-án.
Pap Ákos jegyző. **Veres Károly** bíró.

HIRDETÉS.

Közhírre tétetik, miszerint Szegvár községében 400
drb, azaz négyszáz darab ötven forintos részvényvel
egy takarékpénztár felállítása e f. év október hó első
feléig határozatilag meghosszabbított, s ennek párto-
lására a szomszéd község lakosai tisztelettel fölkiérnek,
ugy azonban, hogy a részvénytávtáni kívánók tartoz-
nak ez évi október első feléig egy részvény után 15 ftot
fizetni, beruházási költségekre pedig 1 ftot aláírásuk al-
kalmával fizetni, továbbá f. év december 1-én 10 ftot.
Tartozik végre mindenki 5 egymás utáni éven keresztül
minden év aug. 1-én egy részvény után 5 ftot fizetni.
Az ekkénti feltételekre minden vállalkozó fizethet
Szentesen a „Szentesevidéki takarékpénztárnál, — Szeg-
váron Berkecz Ferencz ideiglenes elnök és pénztárnok-
nál, vagy Szarvas Pál ideiglenes ellenőrnél, ahol mind
erről bővebb felvilágosítás nyerhető és a létesítendő ta-
karékpénztár tervezete is megtekinthető.
Kelt Szegváron, 1883 aug. hó 16.
Berkecz Ferencz.

Dr. Csató Kálmán
köz- és válló-ügyvéd

tudatja a tisztelt közönséggel, hogy az
ügyvédi gyakorlatot
megkezdette, s irodája Halász Szabó lá-
nos ur kispiaeci házában
I. t. 315. sz. a. van.
Szentese. 1883. augusztus hó.